

LA CIÈNCIA COM A
PATRIMONI GLOBAL

David Bueno i
Torrens

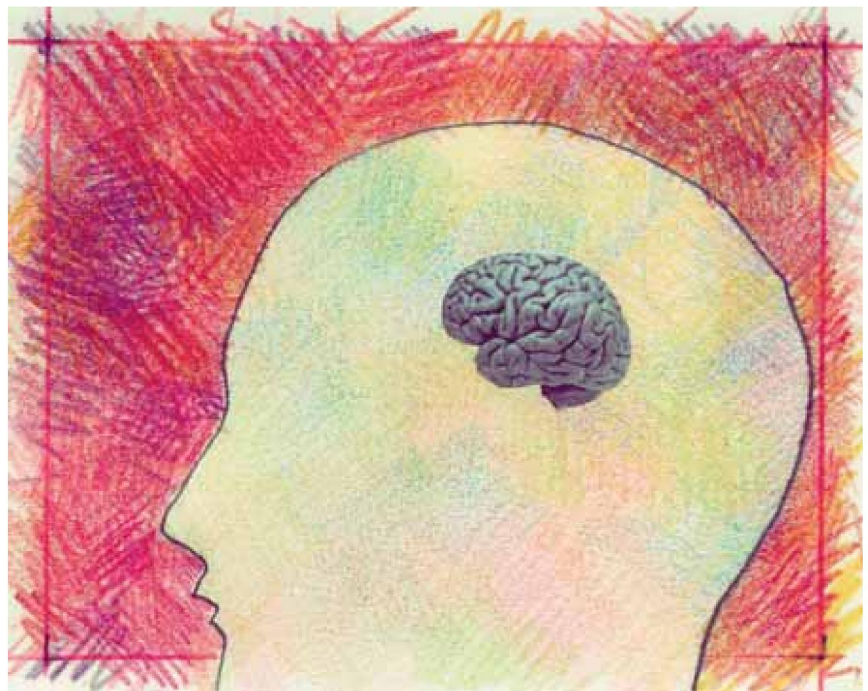

Professor i investigador
de genètica de la UB i
divulgador de la ciència

La crisi dels refugiats arriba a la ciència

La crisi dels refugiats ens està deixant un seguit d'imatges corpedores. El còctel de la humanitat es manifesta en tota la seva contradicció, des de la sublimació dels ideals de cooperació fins a la misèria de la segregació. Els científics no en som aliens. La ciència com a actiu cultural i els avenços científics han estat sempre, o haurien d'haver estat, un bé universal. Aquest és un dels principis de les revistes científiques. I quan els científics publiquem un article ho acceptem, o ho hauríem d'acceptar, sense reserves. Fa pocs dies, la revista *Science* es va fer ressò del cas d'un científic alemany que no vol que un treball seu sigui utilitzat en països que qualifica d'"enemics" per haver mostrat la seva solidaritat amb els refugiats.

L'ANY 2004, GANGOLF JOBB i dos col·laboradors van publicar un article a la revista *BMC Evolutionary Biology* on descriuen un programa informàtic anomenat *Treefinder* que permet reconstruir les relacions de parentiu i la història evolutiva de les espècies. Des de llavors ha estat utilitzat per milers d'investigadors a tot el món, entre els quals qui signa aquest article. A l'octubre, però, Jobb va emetre un comunicat on deia: "A partir de l'1 d'octubre de 2015 no permeto que els científics d'Alemanya, Àustria, França, Holanda, Bèlgica, la Gran Bretanya, Suècia i Dinamarca utilitzin el *Treefinder*, atès que són els països que hostatgen més immigrants. [...] No estic d'acord amb la política d'immigració del meu país, que perjudica a mi, danya la meua família i fa mal al meu poble. Qui convidi o doni la benvinguda als immigrants a Europa i Alemanya és el meu enemic. [...] No estic en contra d'ajudar els refugiats, però els hauríem de mantenir estrictament separats de nosaltres, els europeus, durant un temps limitat fins que tornin a casa seva, i no hauríem de permetre que s'integressin com a treballadors barats i consumidors addicionals. [...] Poden conduir a una guerra civil a Europa. Per no parlar de la pèrdua del nostre patrimoni genètic i cultural."

JOAN OLLER

RÀPIDAMENT, LA REVISTA *BMC Evolutionary Biology* va emetre una nota de retracció pactada amb els altres dos coautors, que en cap cas han subscrit el comunicat de Jobb. En les revistes científiques una retracció implica que l'article original ja no és accessible i la revista deixa de fer-se'n responsable. Generalment s'aplica a casos de frau científic, de plagi o si es detecten errors significatius. És un procediment que afecta el 0,2% dels articles que es publiquen, i que jo sàpiga

Un científic alemany no vol que un treball seu sigui utilitzat en països que titlla d'"enemics" pel fet de ser solidaris amb els refugiats

mai s'havia aplicat a un cas com aquest. Tanmateix, l'article no ha estat retractat per l'opinió política i social d'aquest investigador, sinó per "conducta no científica", atès que pretén excloure part de la comunitat científica de l'ús del seu treball ja publicat.

MÉS ENLLÀ D'AQUESTA RETRACCIÓ, però, i de la brutalitat dels arguments que dona, el que em preocupa és que, potser, el nombre de persones que pensen d'aquesta manera vagi augmentant, malgrat que moltes possiblement encara no en siguin conscients. ¿Recordeu el cas de l'arquebisbe de València? Especialment en situacions d'estrès, com la que pot generar la inseguretat provocada pel terrorisme, els circuits neurals que connecten les zones racionals i emocionals del cervell amb l'anomenat cervell social –que gestiona la informació relativa a la vida social– poden alterar amb facilitat la percepció que tenim sobre els refugiats, i la immigració en general.